

دستورالعمل شماره ۶۱

دستورالعمل پرورش و نگهداری جوجه یک روزه تا ۳ هفته گوشتی و تخمگذار

در راستای اجرایی شدن بند ب ماده ۲ و همچنین مواد ۱، ۴، ۶، ۷، ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹ و ۲۱ قانون مدیریت پسماندها و به استناد ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی، با توجه به اینکه برای کاهش پسماندهای مرغداری جوجه یک روزه تا سه هفته باید بر اساس استاندارد مشخص پرورش و نگهداری شود، لذا اجرای دستورالعمل ذیل برای این امر پیشنهاد می گردد.

هدف: ارائه راهکارهای اجرایی برای پرورش و نگهداری جوجه یک روزه تا ۳ هفته گوشتی و تخمگذار

مسئولیت: مسئولیت اجرای این بحث با مدیران مرغداری ها می باشد.

دامنه: این دستورالعمل برای کلیه مرغداری ها لازم الاجرا است.

مفاد مورد نظر:

- در فصول سرد در مناطق سردسیر جوجهها را باید همراه مرغ کرچ در فضای سرپوشیده محفوظ، تمیز، گرم و خشک نگهداری کرد .

- در فصول گرم و در مناطق گرمسیر و نیز در مناطق معتدل و دارای آب و هوای ملایم جوجهها را همراه مرغ کرچ می توان در فضای آزاد نگهداری کرد .

- در پرورش مصنوعی باید شرایط زیر مورد توجه و رعایت کامل و دقیق قرا گیرد :

- اطاق و یا سالنی که جوجههای یک روزه در آن نگهداری می شوند باید دارای ویژگی های زیر باشند :

- محل و موقعیت ساختمان سالن و درها و پنجره های آن حتی الامکان نباید در مسیر جریان

بادهای شدید محلی باشد .

- سالن باید از مصالح ساختمانی محکم و غیر قابل نفوذ ساخته شده باشد .

- دیوارها ، کف و سقف سالن باید سالم و عاری از شکاف و ترک خوردگی باشند .
- دیوارها ، کف و سقف سالن باید نسبت به سرما و گرما و رطوبت محیط خارج سالن عایق باشند .
- دیوارها ، کف و سقف سالن باید کاملاً قابل شستشو و ضد عفونی کردن باشند .
- کف سالن باید دارای کانال‌های سرپوشیده آب رو جهت خروج و دفع فاضلاب باشد .
- به منظور حفظ بهداشت و جلوگیری از قرار گرفتن جوجه‌ها در برابر جریان مستقیم هوای محیط خارج سالن بهتر است در ابتدای مدخل هر سالن اطاقک با فضای محدود ایجاد شود .
- کلیه درها و پنجره‌های سالن باید تماماً دارای توری فلزی سالم و تمیز باشند تا از ورود حشرات و پرندگان به داخل سالن جلوگیری شود .
- در هر سالن باید محلی مناسب ، محفوظ و بهداشتی برای ذخیره موقت خوراک مرغ‌ها و جوجه‌ها وجود داشته باشد .
- باید در اطراف سالن پرورش درختکاری شود . این امر از نظر جلوگیری از نفوذ سرما در زمستان و گرما در تابستان و جریان بادهای شدید موثر بوده و موجب لطافت هوا می‌شود .
- در یک مرغداری فاصله دو سالن باز از یکدیگر باید حداقل ۱۲ متر و فاصله دو سالن بسته از یکدیگر باید حداقل ۲۵ متر باشد .
- سالن باید مجهز به سیستم‌های مناسب ایجاد کننده دما و دمه مورد نیاز و متعادل و قابل کنترل و تهویه مناسب باشد .
- در داخل سالن باید امکان دسترسی آسان به آب آشامیدنی سالم، تمیز، و بهداشتی فراهم باشد .
- در داخل سالن باید آب خوری و دان خوری فلزی و یا پلاستیکی مناسب بهداشتی به تعداد کافی موجود باشد .
- دمای سالن باید در هفته اول ۲۳ درجه سلسیوس و در هفته دوم ۳۰ درجه سلسیوس باشد .
- دمه سالن باید ۶۰ - ۷۰ درصد باشد .

- سالن باید قبل از هر بار استفاده برای پرورش و نگهداری جوجه‌ها کاملاً تخلیه نظافت و با مواد ضد عفونی کننده مجاز ضد عفونی شود .

- باید پس از تخلیه کامل سالن و قبل از ریختن سری جدید جوجه‌ها برای پرورش عملیات زیر را انجام داد :

- باید تمام کود و بستر استفاده شده قبلی (در صورت استفاده از بستر) داخل سالن را به خارج از سالن حمل و از محل مرغداری خارج نموده و به روش بهداشتی از بین برد .

- باید کلیه آب خوری‌ها و دان خوری‌ها و کلیه وسائل و تجهیزات داخل سالن را به خارج از سالن حمل و به قسمت شستشو و ضد عفونی انتقال داد .

- باید کلیه وسایل و تجهیزات مورد استفاده در داخل سالن را با آب تمیز و مواد پاک کننده کاملاً و با دقت شست و سپس آنها را ضد عفونی کرد و بعد از انجام ضد عفونی باید آنها را با آب تمیز شست تا اثر مواد ضد عفونی کننده از بین برود .

- باید کلیه دیوارها ، سقف ، کف ، درها و پنجره‌های داخل سالن و وسائل برقی ، لامپ‌ها ، هواکش‌ها و غیره را ابتدا با آب تمیز و مواد پاک کننده کاملاً و با دقت شست و نظافت کرد تا از گرد و خاک غبار و کثافات پاک شوند ، سپس درها ، پنجره‌ها و وسائل بالا گفته را با ماده ضد عفونی کننده مجاز و مطمئن ضد عفونی کرد و بعد برای اطمینان بیشتر باید داخل سالن پرورش را با بخار فرمل و با رعایت شرایط لازم مربوطه ضد عفونی کرد (از فرمالین ۲ درصد به مدت ۲۴ ساعت در دمای ۲۵ درجه سلسیوس به صورت اسپری می‌توان استفاده کرد و در حین اسپری کردن باید احتیاطات لازم از سوی عامل انجام گیرد) .

یادآوری : در مواردی که سابقه بیماری در سالن پرورش جوجه وجود داشته باشد باید با مواد ضد عفونی کننده قوی و با حداکثر غلظت توصیه شده کف و دیوارهای سالن را سمپاشی کرد و در سالن و

در اطراف آن مواد حشره کش و پارازیت کش پاشید و نسبت به دود دادن داخل سالن بوسیله مواد شیمیایی مانند فرمالین و یا گوگرد اقدام کرد .

- در تمام موارد فوق پس آب حاصل از عملیات شستشو و ضد عفونی کردن سالن و وسائل و تجهیزات باید توسط سیستم فاضلاب جمع اوری و به طور بهداشتی از بین برده شود .

- باید انبار موقت ذخیره خوراک جوجه‌ها را تخلیه نظافت کامل و ضد عفونی کرد .

- باید پس از شست و شو و ضد عفونی کردن سالن و وسائل تجهیزات مورد استفاده برای پرورش و نگهداری جوجه‌ها را به طرز مناسب در داخل سالن چید .

- باید ۲۴ ساعت قبل از ورود جوجه‌ها به سالن، مادر مصنوعی، گرم کننده و یا هر دو را به طور آزمایشی به کار انداخت . و درجه دمای زیر سرپوش مادر مصنوعی و نیز دمای داخل سالن را به حد لازم و مورد نیاز رسانید و از کار کردن صحیح آنها اطمینان حاصل کرد .

- باید ۲۴ ساعت قبل از ورود جوجه‌ها به سالن، کلیه آب خوری‌ها را از آب آشامیدنی سالم و تمیز پر کرد و به کار انداخت و از سالم بودن آنها اطمینان حاصل کرد و نیز باید کلیه دان خوری‌ها را از خوراک مناسب و مورد نیاز جوجه‌ها پر کرد و آنها را آماده استفاده نمود .

- باید قبل از ورود جوجه‌ها کلیه لامپ‌های روشنایی داخل سالن و دستگاه‌های تهویه سالن را مورد آزمایش قرار داد و از کارکرد صحیح کلیه آنها اطمینان حاصل کرد .

- باید از ۱۱ ساعت قبل از ورود جوجه‌ها مادر مصنوعی، گرم کننده و یا هر دو را در سالن بکار انداخت و دمای آن را تنظیم کرد و آنها را آماده برای پذیرش جوجه‌ها نمود .

- باید جوجه‌های با یک روزه با ویژگی‌های استاندارد را با دقت و با ملایمت به طوریکه به بدن ظریف آنها آسیبی وارد نیاید به نحو کاملاً سریع و با احتیاط لازم و کافی بطوریکه در مناطق سردسیر و در فصول سرد از سرما خوردگی و در مناطق گرمسیر و در فصول گرم از گرما زدگی و خفگی آنها

جلوگیری شود . در سالن پرورش (در روش استفاده از مادر مصنوعی در زیر سرپوش آن و در روش استفاده از قفس داخل قفس‌های مناسب و تمیز) آماده بکار شده قرار داد .

- در روش استفاده از بستر :

- باید برای هر دوره پرورش جوجه‌ها از بستر نو و تمیز و مناسب استفاده کرد .

- در بستر نباید تکه‌های چوب ، سیم و نخ و مانند آن وجود داشته باشد .

- بهتر است بستر را قبل از استفاده با بخار فرمل ضد عفونی کرد .

- به طور معمول در مورد جوجه یک روزه تا ۳ هفته تخمگذار بسته به نوع و سیستم باز برای هر ۱۵

جوجه و در سیستم بسته برای هر ۲۰ جوجه باید ۱ متر مربع فضا در داخل سالن پرورش در نظر گرفت

و در مورد جوجه یک روزه تا ۳ هفته گوشتی بسته به نوع و سیستم پرورشی، در سیستم باز برای هر

۱۰ جوجه و در سیستم بسته برای هر ۱۲ جوجه باید ۱ متر مربع فضا در داخل و کف سالن پرورش در

نظر گرفت .

- در زیر هر مادر مصنوعی بسته به ظرفیت آن بر اساس توصیه کارخانه سازنده ۵۰۰ تا ۱۰۰۰

جوجه می‌توان قرار داد .

- مقدار فضای لازم برای هر جوجه در قفس برابر توصیه کارخانه سازنده قفس و متناسب با طول و

عرض قفس تعیین و مقرر می‌گردد . و رعایت آن ضروری است .

- نگهداری و پرورش جوجه‌های گوشتی و جوجه‌های تخمگذار در یک سالن پرورش

- نگهداری و پرورش جوجه‌ها و نیمچه‌ها در یک سالن پرورش توأم با هم اکیدا ممنوع است .

- گنجایه‌های خوراک جوجه‌ها باید روزانه حداقل ۳ بار منظمأ بازدید و کنترل و پر از خوراک

گردیده و آب آشما میدنی سالم و بهداشتی باید همیشه در اختیار جوجه‌ها قرار گیرد .

- در روزهای اول پرورش برای سهولت آشامیدن آب باید از آبخوری‌های دستی استفاده کرد . بعد از چند روز باید از آبخوری‌های معمولی نیز استفاده کرد ، به مرور که جوجه‌ها با آشامیدن آب از آبخوری‌های معمولی آشنا شدند آید آب خوری‌های مسطح را برداشت .

- در روزهای اول پرورش برای سهولت غذا دادن باید از سینی‌ها و یا دان خوری‌های مسطح استفاده کرد . بعد از چند روز باید از دان خوری‌های معمولی نیز استفاده کرد . به مرور که جوجه‌ها با غذا خوردن از دان خوری‌های معمولی آشنا شدند باید دان خوری‌های مسطح را برداشت .

- دمای داخل سالن پرورش در هفته اول باید ۳۳ درجه سلسیوس و در هفته دوم ۳۰ درجه سلسیوس باشد . (چنانچه از ماد مصنوعی استفاده شود دمای زیر سرپوش دستگاه باید در هفته اول ۳۳ درجه سلسیوس و در هفته دوم ۳۰ درجه سلسیوس باشد).

- دمه داخل سالن پرورش باید ۶۰ - ۷۰ درصد باشد

- تهویه داخل سالن باید به خوبی انجام گیرد . لیکن از ایجاد کوران که موجب سرماخوردگی جوجه‌ها می‌شود باید قویاً جلوگیری کرد . میزان تهویه بستگی به فصل پرورش دارد . در فصل زما و در مناطق سردسیر باید حداقل ۳ متر مکعب هوا در ساعت به ازاء هر کیلوگرم وزن زنده جوجه‌ها و در فصل گرما و در مناطق گرمسیر باید معادل ۵ متر مکعب هوا در ساعت به ازاء هر کیلوگرم وزن زنده جوجه‌ها باشد .

- آبخوری‌ها و دان خوری‌های فلزی و یا پلاستیکی مناسب بهداشتی آماده شده برای استفاده جوجه‌ها را باید به اندازه کافی در سالن پرورش (در صورت استفاده از مادر مصنوعی در اطراف دستگاه مزبور و در صورت استفاده از قفس در داخل قفس) قرار داد، انواع، تعداد و میزان آبخوری‌ها و دان خوری‌ها در سالن پرورش و یا در قفس باید برابر استاندارد ملی ایران باشد .

- جوجه‌ها باید از تغذیه صحیح و مناسب از نظر کیفی و کمی با تایید مراجع ذیصلاح کشور برخوردار باشند .

- باید به موقع و سریعاً جوجه‌های بیمار در سالن پرورش تشخیص داده شده و از جوجه‌های سالم جدا و به روش بهداشتی از بین برده شوند .
- باید جوجه‌های تلف شده را در داخل سالن پرورش بلافاصله جمع‌آوری و از سالن خارج کرده و به روش بهداشتی از بین برد .
- کلیه وسائل و تجهیزات پرورش جوجه‌ها در داخل سالن پرورش باید هر روز منظم‌اً مورد بازدید و بازرسی قرار گرفته و چنانچه وسائل معیوب مشاهده شد باید بلافاصله تعمیر گردیده و قابل استفاده شوند .
- داخل سالن پرورش باید به طور مستمر از نظر وجود حشرات کنترل شود و در صورت وجود حشرات به نحو موثر و سریعاً با آنها مبارزه شود .
- کلیه لامپ‌های موجود در سالن باید هر چند روز یک بار پاکیزه و تمیز شوند و از گرد و خاک و غبار پاک شوند تا موجب کاهش روشنائی داخل سالن نشوند .
- ریخت و پاش خوراک جوجه‌ها در روی بستر (در روش استفاده از بستر) باید بلافاصله جمع‌آوری و دور ریخته شود تا مورد مصرف جوجه‌ها را قرار نگیرد .
- برنامه واکسیناسیون جوجه‌ها بستگی به منطقه پرورش و فصل و نوع میزان آلودگی‌های منطقه‌ای دارد و باید عیناً بر اساس و برابر مقررات و ضوابط و دستورالعمل‌های صادره از سوی مراجع ذیصلاح کشور و زیر نظر مسئول امور بهداشتی مرغداری انجام گیرد .
- برنامه تجویز دارو جهت پیشگیری از بیماری‌های عفونی (باکتریائی و یا ویروسی) و انگلی و قارچی و یا درمان جوجه‌های بیمار باید منحصر بر اساس دستور و زیر نظر مسئول امور بهداشتی مرغداری انجام گیرد .